

Abbaye Saint-Joseph de Clairval
F – 21150 Flavigny-sur-Ozerain

Estimat Amic de l'Abadia de Sant Josep,

AGOST del 1997. Joan Pau II es troba a França amb motiu de les Jornades Mundials de la Joventut. Diuen que el Papa ha modificat el programa del seu viatge, i malgrat les pressions fa una volta per Châlo-Saint-Mars, localitat del departament de l'Île-de-France, per a recollir-se davant la tomba del seu amic, el professor Lejeune, mort l'any 1994.

Jeroni Lejeune havia nascut en 1926 a Montrouge, en el si d'una família que va quedar arruïnada per la guerra de 1939-1945. A l'edat de 13 anys, descobreix dos autors, Pascal i Balzac, que el marquen per a tota la vida. Subjugat pel doctor Bénassis, heroi de la novel·la "Metge de poble", també vol convertir-se en metge, dedicant-se als humils i als pobres. Després de la guerra, es dedica amb entusiasme als estudis de medicina. Ben aviat, una motivació s'afegeix com a estímul: acaba de conèixer una jove danesa, la Birthe de la qual s'ha enamorat apassionadament. El 15 de juny de 1951, defensa amb èxit la seva tesi doctoral. Aquest mateix dia, el seu futur queda decidit en un sentit del tot diferent als seus projectes: un dels seus mestres, el professor Ramon Turpin, li proposa de col·laborar en una obra grandiosa sobre la Síndrome de Down, (polpularment dit mongolisme, per la semblança als trets facials dels mongols) que llavors afectava l'una de cada sis-cents cinquanta criatures. Jeroni accepta i, a partir d'aquell moment, el seu camí queda traçat. L'1 de maig del 1952, es casa a Odense (Dinamarca) amb Birthe Bringsted, amb la qual tindrà cinc fills. La vida de família és prioritària per a ell, sobretot en temps de vacances. Durant les seves estades a l'estranger, cada dia escriu a la seva esposa.

L'any 1954, es fa membre de la Societat Francesa de Genètica i serà investigador del Centre Nacional d'Investigació Científica (CNRS). A partir de les explosions d'Hiroshima i de Nagasaki, l'efecte de les radiacions nuclears sobre la reproducció humana és a l'ordre del dia. Turpin orienta el seu equip envers aquest camp de recerca i, l'any 1957, Jeroni és nomenat «expert sobre els efectes de les radiacions atòmiques en genètica humana» per la ONU. Des de llavors, participa en congressos internacionals, on destaca per la seva llibertat de llenguatge, enfront de la voluntat de dominació d'algunes delegacions.

Tres fills donen felicitat a la llar dels Lejeune. Per aquesta època, la salut del seu pare es degrada. Jeroni ha d'afrontar l'evidència: es tracta d'un càncer de pulmó. L'agonia del pare estimat li mostra fins a quin punt «és insuportable veure el sofriment d'aquells a qui estimes». La seva mirada es fa llavors més profunda,

i això l'ajudarà a reconèixer el propi Crist en el rostre de cada pacient.

Aprofitant els nous procediments fotogràfics, Jeroni descobreix, en un teixit provinent d'una criatura amb la Síndrome de Down, la presència d'un cromosoma suplementari, a nivell del parell 21. Aquest és l'origen de la Síndrome que s'anomenarà, a partir de llavors, «trisomia 21». El mes de març de l'any 1959, es comunica aquest descobriment a l'Acadèmia de Medicina. El mes de novembre de l'any 1962, Jeroni rep el «premi Kennedy»; el mes d'octubre del 1965, obté la titularitat de la primera càtedra de genètica fonamental a París. Tot condueix a l'esperança: el seu descobriment, així com la publicitat que d'ell s'ha fet en el món científic, li fa pensar que estimularan la investigació i permetran posar a punt, tractaments adequats per a guarir els infants i donar esperança als seus pares. Les famílies dels malalts, atretes per la celebritat internacional de'n Jeroni i el seu caràcter accessible, es dirigeixen a ell, cada vegada en major nombre. Dóna tractament a milers de joves pacients que acudeixen a la seva consulta del món sencer; a uns altres els fa un seguiment per correu. Ajuda els pares a comprendre i a acceptar aquesta "proba" des d'un punt de vista cristià. En efecte, aquests fills trisòmics, creats també a imatge de Déu, estan destinats a un futur etern on no quedarà res de les seves imperfeccions. Assegura als pares que aquestes criatures, a pesar de llur discapacitat intel·lectual, irradien amor i tendresa.

Discriminació cromosòmica

No obstant això, Jeroni percep sobretot en l'estament mèdic nord-americà, una mentalitat que preconitza l'eliminació dels fetus afectats mitjançant l'avortament. Comprova amb estupor els riscos que el seu descobriment ha engendrat per als trisòmics. Per a combatre aquesta discriminació, la exposició de la realitat experimental li sembla una arma decisiva. D'aquesta manera es mostra a les mentalitats imparcials que no està permès considerar com estrangers a l'espècie humana, uns éssers que, biològicament, formen part d'aquesta espècie: l'embrió és un ésser humà viu.

L'agost del 1967, el professor Lejeune és convidat a la setena assemblea mundial de l'Associació Mèdica Israelita, que té lloc a Tel-Aviv. Alternen els treballs i les excursions; la primera d'elles, el llac Tiberíades. «Vaig entrar en una petita capella molt desaturada –relata Jeroni–. Em vaig estirar bocaterrosa per a besar la petjada imaginària de les passes de qui estava allí». En aquell instant, nota un sentiment desconegut: «Un fill que retroba un Pare molt estimat, un Pare finalment conegut, un Mestre reverenciat, un Cor molt sant descobert; hi havia tot això i molt més». Tot es fon en el foc d'aquesta foguera d'amor: el món, els honors, l'èxit i el temor a l'opinió dels homes. Només queda el Senyor i la necessitat de respondre a la seva bondat, al seu amor.

Quan Jeroni arriba on són els altres congressistes, una força s'ha apoderat d'ell. Amb quin objectiu? Un incident li donarà la pista. En arribar a Canà, el guia pregunta si algú sap la raó de la fama internacional de la ciutat. Jeroni pren el micro i, de manera ingènua, compta l'episodi evangèlic de les noces i el miracle de l'aigua convertida en vi. Silenci. Després, el guia diu: «No és això, no ho ha encertat vostè! La importància de Canà és la presència dels laboratoris de cosmètica “Helena Rubinstein”». Esclafit de riure general. Jeroni calla; se sent impotent per a compensar l'ultratge que Crist acaba de rebre davant els seus propis ulls. Es troben ara a Natzaret; en sortir de l'autocar, tots es dirigeixen a la basílica de la Anunciació. Uns parlen en veu alta, uns altres es dediquen a fer bromes obscenes sobre la visita de l'àngel a la Mare Maria. Jeroni s'adona que l'estan provocant. Què pot fer? Entra i, lentament, es persigna i s'agenolla per reverència al misteri de l'Encarnació esdevingut en aquest lloc. Curiosament, la seva actitud humil i valenta fa callar els burletes pocalotes. Després d'aquesta professió pública de fe, ningú provocarà ja més el professor Lejeune, però serà marginat pel grup.

«He perdut el Nobel»

L'agost de l'any 1969, la Societat Nord-americana de Genètica concedeix a Jeroni el premi «William Allen Memorial Award», la més alta distinció que pugui atorgar-se a un genetista. Des de la seva arribada a San Francisco, on l'hi han de donar, Jeroni percep clarament que es considera la possibilitat d'autoritzar l'avortament dels “trisòmics”. Es presenta com pretext que resultaria cruel i inhumà deixar que neixin aquests pobres éssers condemnats a una vida inferior i que siguin una càrrega insuportable per la família. Jeroni s'espanta i pensa: «Mitjançant el meu descobriment he fet possible aquesta vergonyosa especulació!». Després de la concessió del premi, ha de pronunciar una conferència davant dels seus col·legues. Tindrà la valentia de dir la veritat? Li ve a la memòria una frase cèlebre de sant Agustí: «Dos amors han creat dues ciutats: l'amor per un mateix dut fins al menyspreu de Déu ha creat la ciutat terrenal; l'amor de Déu dut fins al menyspreu de si mateix ha creat la ciutat celestial». Poc importa el seu

prestigi en el món científic, car JESÚS va dir: *En veritat us dic que tot el que vau fer a un d'aquests germans meus més petits, a mi m'ho vau fer* (Mt 25, 40). Parlarà!

Diu: «La naturalesa corporal dels homes es troba continguda per complet en el missatge cromosòmic, des del primer moment de la concepció. Aquest missatge fa del nou ésser, un persona, no un simi, ni un ós, sinó un ésser humà, les qualitats físiques del qual es troben incloses per complet en les informacions donades a les seves primeres cèl·lules. A aquestes capacitats que estaran al servei de la seva vida intel·lectual i espiritual, no s'hi afegirà res: tot hi és. I conclou amb nitidesa: “La temptació de suprimir mitjançant l'avortament a aquests petit trisòmics, va contra la llei moral”». Ni tan sols un aplaudiment. Només un silenci hostil o molest, entre aquests homes que són l'èlit de la seva professió. Jeroni els ha atacat de front. En la carta que escriu a la seva esposa, diu: «Avui he perdut el Nobel de medicina»; però es troba en pau. En el seu diari confessa el següent: «La discriminació cromosòmica és mostrada com un estàndard de llibertat. Que aquesta negació de la medicina, de tota la fraternitat biològica que uneix els homes, sigui l'única aplicació pràctica del coneixement de la trisomia 21, és més que un suplici. Protegir els desheretats? Quina idea més reaccionària, retrògrada, integrista i inhumana!».

Un combat mediàtic

Si la classe mèdica falla, per què no convèncer la classe política? El mes de juny del 1970, un diputat francès, Peyret, presenta un projecte de llei que permet l'examen mèdic preventiu prenatal dels nens trisòmics i la seva eliminació mitjançant l'avortament. La tardor, els mitjans de comunicació introdueixen el debat. Jeroni és convidat al programa “Dossiers de l'Écran”, emissió televisiva francesa de gran audiència. Després de la seva intervenció, li arriba una allau de correspondència, la majoria de les quals són unes emocionants cartes de grans discapacitats per la síndrome de Down, que donen testimoniatge de que la seva vida no ha estat la desgràcia que alguns pretenen; també li arriben cartes de pares de trisòmics que descriuen la reacció d'espant del seu fill o de la seva filla quan van comprendre que volen matar els que se'ls hi assemblen. En realitat, la campanya a favor de l'eliminació dels trisòmics és un mitjà d'introduir el dret a l'avortament. Molts s'obstinen a desacreditar el professor Lejeune. Després d'intentar contradir-lo en el transcurs de diverses conferències, el 5 de març de 1971, amb motiu d'una concorreguda reunió pública a la Mutualitat, els opositors, armats amb barres de ferro, acudeixen a importunar les dones, les persones majors i fins i tot els grans discapacitats. La policia es veu amb l'obligació d'intervenir, arruixant els agressors. Jeroni, acaba amb algunes tomataades a la cara.

El tema de l'avortament agita en aquest moment tota Europa; Gran Bretanya ha acabat trepitjant els talons dels Estats Units, on s'ha legalitzat l'examen mèdic preventiu de la trisomia i el seu "tractament" mitjançant l'avortament. La campanya mediàtica a França, es generalitza en l'avortament dels nens no desitjats: «Un bebè no es converteix legalment en una persona fins que no ha nascut»; «una dona té dret a fer el que vol amb el seu cos». Són aquests arguments enganyosos, davant els quals molts cristians es mostren permeables, fins i tot alguns, fins al punt de propagar-los...

Amb motiu d'un viatge a Virginia, l'octubre de 1972, li presenten a Jeroni un protocol aplicable a partir d'experiments de fisiologia o de bioquímica practicats en fetus de cinc mesos, «prenent mostres» mitjançant cesària. Ell escriu el següent a la seva esposa: «El text diu que han de ser tractats com qualsevol altre tipus de presa de mostres de teixits o d'òrgans, però precisa que cal matar-los transcorregut un temps. He dit senzillament que cap text podia reglamentar aquest crim». Com és possible que aquests col·legues tan qualificats hagin arribat tan lluny? Amb el pretext del rigor científic, han rebut una formació on Déu no significa res: el "bé" no és el que és conforme a la llei de Déu, sinó el que és eficaç; està "malament" el que obstaculitza el progrés material. Per a ells, el fetus ja no és una criatura de Déu, destinada a veure'l i estimar-lo per tota l'eternitat. Des de llavors pot convertir-se en el blanc de tots els atacs; n'hi ha prou amb obtenir la majoria.

La baula més feble

L'any 1973. Els Estats Units acaben de reconèixer constitucionalment el dret a l'avortament en general. En el transcurs d'un congrés sobre el tema, el 18 de març en l'abadia de Royaumont, en Île-de-France, una dona exercint una certa responsabilitat llança aquesta frase: «Cal destruir la civilització judeocristiana, i per a destruir-la hem de destruir la família» atacant-la en la seva baula més feble: el nen que encara no ha nascut. Estem a favor de l'avortament!». El 7 de juny, el projecte de llei despenalitzant l'avortament és presentat a l'Assemblea Nacional. El Professor constata que es donen xifres falses i que se serveixen de casos molt marginals per aconseguir que s'aprovi el dret a l'avortament. Uns suposats sondejors inciten a creure que la meitat de l'estament mèdic és favorable a l'avortament; no obstant, coincidint en el temps, i gràcies a la iniciativa de la senyora Lejeune, s'aconsegueix recollir i publicar més de 18.000 signatures de metges francesos (és a dir, la major part de l'estament mèdic) que declaren la seva oposició a l'avortament i que posen així de manifest la falsedat de la campanya mediàtica. Als metges s'hi afegixen les infermeres i tot seguit, magistrats, professors de dret, juristes i més d'11.000 alcaldes i càrrecs locals. Total que el projecte es malmet. En aquest combat el repte del qual és la fidelitat al decàleg i salvar vides humanes, gran part del clergat francès calla.

El Rector de la seva parròquia escriu a la senyora Lejeune: «L'Església no pot presentar-se com a grup de pressió. Crec que per això l'assemblea dels bisbes guarda silenci en aquest moment». Jeroni se sent torbat. Un any més tard, el 15 de desembre de 1974, la «lleï Veil» que permet l'avortament, és aprovada a l'Assemblea Nacional, per a una durada de cinc anys. Actualment hi ha a França cada any 200.000 avortaments declarats per 800.000 naixements. Aquesta constatació preocupa fins i tot a aquells legisladors que assistiren a l'origen de la llei de la llibertat de l'avortament.

13 de maig de 1981. Jeroni i la seva esposa es troben a Roma, el Sant Pare desitja rebre'ls en audiència privada. Després de l'entrevista, el Papa els reté espontàniament per a dinar amb ells. Aquesta mateixa tarda, de retorn a París, s'assabenten de l'atemptat del que acaba de ser víctima Joan Pau II, poques hores després d'haver-lo deixat. La salut d'en Jeroni se'n ressent per aquesta notícia. La tardor, preocupat per la situació internacional, el Papa decideix enviar a cada cap d'Estat en possessió d'armes nuclears una delegació de membres de l'Acadèmia Pontifícia de Ciències, perquè els transmetin un informe sobre els perills de la guerra atòmica. En el cas de la URSS, designa el Professor Lejeune i a altres dos membres de l'Acadèmia; la trobada té lloc el 15 de desembre de 1981. «Nosaltres els científics –diu amb claredat Jeroni– sabem que, per primera vegada, la supervivència de la humanitat depèn de l'acceptació de totes les nacions de comportaments morals que transcendeixin tot sistema i tota especulació». Aquella missió diplomàtica no té cap eco en la premsa. Els embolics administratius que, a partir de la votació de la llei Veil, havien començat a centrar-se en el professor Lejeune, sobretot en forma de controls fiscals repetits, prenen un caire més greu: li suprimeixen els fons d'investigació i es veu obligat a tancar el seu laboratori. Indignats per aquesta actuació, uns laboratoris nord-americans i britànics li concedeixen sense contrapartida alguns fons privats; aquesta solidaritat desinteressada li permet reconstituir un equip d'investigadors amb les mateixes conviccions.

A pesar de la burla

Agost de 1988. El professor Lejeune ha de donar testimoniatge en un judici mediàtic que té lloc a Maryville (Estats Units). El repte és la supervivència de milers d'embrions congelats. Malgrat el cansament, Jeroni decideix acompanyar els qui, en el món sencer, sofreixen persecució pel seu respecte envers la vida. Vol ajudar sobretot els seus col·legues cristians perquè segueixin l'ensenyament de l'Església, malgrat la burla del món. Agost de 1989. El rei dels belgues, Balduí, es troba en una compromesa situació davant el seu parlament, el qual es disposa a autoritzar l'avortament. Li demana consell al professor Lejeune i acabada l'entrevista, el rei li proposa: «Professor, li molestaria que reséssim junts un moment?». És ben coneguda l'actitud

exemplar que va adoptar a continuació el rei sobre aquest assumpte, fins al punt de renunciar al seu càrrec per a no anar contra la seva consciència.

L'any 1991, Jeroni fa un assaig sobre la deontologia mèdica, que conté set punts: 1) «Cristians, no tingueu por. Sou vosaltres els qui posseïu la veritat; i no l'heu inventada vosaltres, sinó que sou el seu instrument. A tots els metges, caldria repetir-los: cal vèncer la malaltia, no matar el malalt. 2) L'home ha estat creat a imatge de Déu. És l'única raó que ho fa respectable. 3) «L'avortament i el infanticidi són crims abominables» (Vaticà II). 4) La moral existeix objectivament, i és clara i universal, és a dir catòlica. 5) El fill no és manipulable i el matrimoni és indissoluble. 6) *Honraràs el teu pare i la teva mare*: la reproducció monoparental per clonació o per homosexualitat és contra natura. 7) El genoma humà, el capital genètic de la nostra espècie no és manipulable». Deixem constància d'aquesta frase valenta: «En les societats dites pluralistes ens xiuxiueja la oïda una frase: «però vosaltres, cristians, no teniu dret a imposar la vostra moral als altres». Doncs bé, jo us dic: no solament teniu dret a intentar que la vostra moral penetri en les lleis, sinó que és el vostre deure democràtic».

En comissió de serveis

El 5 d'agost de 1993, el Sant Pare decideix crear una Acadèmia Pontifícia de Medicina, consagrada a la defensa de la vida; el seu president serà el professor Lejeune. Entre el Papa i ell existeix una convergència: l'avortament és, des del punt de vista d'ambdós, la principal amenaça contra la pau. Si els metges comencen a matar, per què es privarien d'això els governants? A Lejeune, aquesta nominació el deixa sorprès; es concedeix uns dies per a reflexionar, car li envaïx una gran fatiga. Quan s'aproxima la festivitat de Tots Sants, decideix acudir a la consulta del seu amic el professor Lucià Israel. Aquest, amb el rostre alterat, li mostra les radiografies dels seus pulmons: desvetllen un càncer ja molt avançat. Jeroni accepta la realitat amb valentia i submissió davant la voluntat de Déu. Haurà de dir-ho a la Birthe i als seus fills. «Fins la Pasqua no heu de preocupar-vos; viuré almenys fins llavors». De cop i volta, afegeix: «Per Pasqua no pot arribar res que no sigui

L'endemà, el Papa Joan Pau II escrivia a propòsit de Jeroni Lejeune: «Avui hem sabut la mort d'un gran cristià del segle XX, d'un home per a qui la defensa de la vida es va convertir en un apostolat. És evident que en la situació actual del món, aquesta forma d'apostolat dels laics és especialment necessària». Els monjos resen per tots Vostès, per l'ànima dels seus difunts estimats, i els desitgen un bon Nadal i benestar espiritual per l'Any Nou 2010.

meravellós!». Les sessions de quimioteràpia comencen a principis de desembre, resultant molt penoses, com ell esperava. Am tot, continua atenent les trucades telefòniques i reconfortant les famílies dels pacients. Després de comunicar al Sant Pare el seu estat de salut i declinar la presidència de l'Acadèmia Pontifícia per a la Vida –com també la de l'Acadèmia de Ciències Morals i Polítiques, que li acabaven d'atribuir–, és informat que el Sant Pare no voldrà nomenar cap altre president. Jeroni somriu: «Moriré en comissió de serveis». Fins el final, s'esforça a redactar els estatuts de l'Acadèmia. És conscient de la seva impotència, però el seu esperit de fe li mostra la fecunditat dels propis fracassos. Mai es queixa, sap que els seus dolors, units per amor a la Passió de Crist, poden reconduir el món fins al seu veritable eix.

El Dimecres Sant, 30 de març de 1994, delirant amb una febre de més de 40 graus, és traslladat a cures paliatives. L'endemà, a l'alba, recobra el coneixement. Divendres Sant, confia el següent al sacerdot que li subministra els últims sagraments: «Mai he traït la meva fe». És això el que conta davant Déu. Els seus fills, li pregunten que vol llegir als seus petits malalts, i els diu: «No tinc gran cosa, ja ho sabeu. Però els he donat la meva vida. I la meva vida era tot el que tenia». Després, emocionat i vessant llàgrimes, murmura: «Oh, Déu meu! Jo que havia de guarir-los, me'n vaig sense haver trobat el remei. Què serà d'ells»? A continuació, amb un somriure, es dirigeix als seus: «Fills meus, si puc deixar-vos un missatge, aquest és el més important de tots: estem tots en mans de Déu. Jo mateix ho he comprovat diverses vegades». L'endemà, Dissabte Sant, transcorre en la normalitat, dins la gravetat: Jeroni està serè. Tot i això, a la tarda, les molèsties respiratòries es reproduïxen i de manera més intensa. De sobte es mostra autoritari i ordena a la seva esposa i als seus que tornin a casa. No vol que assisteixin a la seva agonia. Diumenge al matí, cap a les set, diu penosament a un col·lega gairebé desconegut que li ha estat donant la mà gran part de la nit: «Ja ho veu vostè, ho he fet bé oi?»- Mor i lliura l'esperit. A fora, poden escoltar-se les primeres campanades: és el dia de la Resurrecció, el dia de la Vida, que no acabarà mai més. Perquè *JESUCRIST és el Déu veritable i la vida eterna* (1 Jn 5, 20).

Dom Antoine Marie
o.n.b.

Ajudes :

- Xecs ordinaris a nom de 'Abbaye St. Joseph de Clairval'
 - Per mitjà del seu propi Banc, ingressos en el nostre compte:
Abbaye St. Joseph de Clairval C.C.C. 2104 - Of.: 3335 - D.C.: 07 - N°: 9113949609 (Caixa Duero).
 - Targeta de crèdit (Visa, CB, Mastercard) consulti la nostra pàgina web: <http://www.clairval.com/>
- Fax: 03 80 96 25 29 – E-mail: abadia@clairval.com – <http://www.clairval.com/>